

Rapport for registrering av biologisk viktige områder:

Veldre Almenning

Gards- og bruksnr: 816/1

Ringsaker kommune

Registreringsår: 2004

Blåbærlyng er en nøkkelart man bør søke å ta vare på

INNHALDSFORTEGNELSE:

1	INNLEDNING	3
2	GJENNOMFØRING	5
2.1	FORBEREDELSE OG TILRETTELEGGING AV DATA	5
2.2	FASTSETTING AV INNGANGSVERDIER	5
2.3	REGISTRERINGER.....	5
2.4	RANGERING OG UTVELGELSE	5
2.5	FORVALTNING AV BIOLOGISK VIKTIGE OMRÅDER	6
2.6	LAGRING OG FORVALTNING AV REGISTRERINGENE	6
2.7	FINANSIERING	6
3	PROTOKOLL FRA UTVALGSMØTET	6
4	SAMMENDRAG MED KOMMENTARER	8
4.1	SUMTALL.....	8
4.2	AREAL FORDELT PÅ FORSKJELLIGE HOVEDLIVSMILJØER:	8
4.3	VEGETASJONSTYPER	9
4.4	KOMMENTARER.....	9
5	OVERSIKT OVER BIOLOGISK VIKTIGE OMRÅDER	10
5	KART	EGET VEDLEGG

1 Innledning

Hvorfor miljøregistreringer?

Svært mye av det biologiske mangfoldet på kloden er knyttet til skog. I skogen finnes mange av de artene som er sårbare eller truet. Det har gitt økt fokus på miljøspørsmål i skogbruket internasjonalt. Gjennom avtaler har nasjonene forpliktet seg til å ta vare på det biologiske mangfoldet i skog.

Minst like viktig som de politiske vedtak, er holdningene hos ledende markedsaktører for skogprodukter. Disse krever at råstoffet, dvs tømmeret kommer fra skogbruk som drives på en bærekraftig måte som sikrer at det biologiske mangfoldet ivaretas. Miljøinnsatsen i skogbruket er i stor grad blitt markedsstyrt. For å sikre et troverdig miljøarbeid, må det revideres av en tredjepart i et sertifiseringssystem. I de fleste skogbruksland arbeides det med sertifisering av skogbruket. Familieskogbruket som står sterkt i mange land i Europa, har mange positive sider også i denne sammenheng. Det er preget av langsiktig ressursforvaltning og eierskap, og det gir stor variasjon og mangfold. Familieskogbrukets eget sertifiseringssystem PEFC er i ferd med å få en ledende posisjon globalt.

Miljøinnsatsen hos våre nærmeste konkurrenter, Sverige og Finland, er minst like stor som hos oss. Svenske skogeierforeninger krever for eksempel i sitt sertifiseringssystem at skogeierne setter av 5% av sin produktive skog som urørt.

I Norge fikk vi i 1998 Levende Skog-standardene for et bærekraftig norsk skogbruk. Standardene er en forpliktende avtale mellom miljøorganisasjonene, forbrukerinteressene foredlingsindustrien og skogbruket, og med støtte fra norske myndigheter. Hensikten med Levende Skog var å sikre norsk og internasjonal tillit til at skogindustrien i Norge har basis i et bærekraftig og miljøvennlig skogbruk. Norsk foredlingsindustri krever at tømmeret de kjøper, er miljøsertifisert etter Levende Skogs standarder. Alle skogeierforeningene og andre som omsetter tømmer er derfor miljøsertifisert.

En av standardene i Levende Skog gjelder biologisk viktige områder, tidligere kalt nøkkelbiotoper: *”Nøkkelbiotopregistreringer skal gjennomføres og verdiene i nøkkelbiotopene skal dokumenteres og ivaretas”.*

Alle skogeiere som vil selge tømmer, må sørge for miljøregistrering, det vil si registrering av biologisk viktige områder på sin eiendom. Alle skogeierforeningene har satt i gang registrering på medlemmenes eiendommer og det samme pågår hos andre skogeiere.

Registrering av biologisk viktige områder (BVO) i Veldre Almenning

Miljøregistreringene i felt er utført av:

Tommy Brynthe Torp, Mjøsen Skogeierforening

Registreringene og prosedyrer er gjort i henhold til anbefalinger fra prosjekt ”Miljøregistreringer i skog”.

Rådgiver for registreringene og utvalget av livsmiljøer:

Biolog Erlend Rolstad, Prevista AS

Rapporten er utarbeidet av:

Mjøsen Skogeierforening

Lillehammer, den 28. februar 2005

Avdelingsleder

2 GJENNOMFØRING

BVO-registreringene ble gjennomført i løpet av barmarkssesongen 2004 og resultatet er presentert for almenningen vinteren 2005.

2.1 Forberedelser og tilrettelegging av data

Følgende data er lagt til grunn:

Skogbrukstaksten fra 1990.

Vegetasjonstypekart for deler av takstområdet.

Berggrunnskartet fra Norges geologiske undersøkelser (NGU) i målestokk 1:250.000.

Naturtypekart for Ringsaker

Viltkart for Ringsaker.

Nasjonale databaser for sjeldne arter:

Sopphebariet (<http://www.nhm.uio.no/botanisk/bot-mus/sopp/soppdb.htm>),

Lavhebariet (<http://www.nhm.uio.no/botanisk/bot-mus/lav/soklavhb.htm>)

Mosehebariet (http://www.nhm.uio.no/botanisk/mose/red_lok.htm)

2.2 Fastsetting av inngangsverdier

Inngangsverdiene er en definert nedre grense for de forskjellige livsmiljøer, og er fastsatt for å oppnå et bredest mulig utvalg av livsmiljøer. I dette prosjektet ble det brukt standard inngangsverdier anbefalt av prosjekt "Miljøregistreringer i Skog". Dette ble gjort med erfaring fra tilsvarende registreringer i Vang Almenning og Løiten Almenning samt i gardsskogene i Ringsaker.

2.3 Registreringer

Markarbeidet er gjennomført etter MiS-metoden (Skogforsk: Miljøregistrering i Skog). Det er kartlagt miljøverdier etter en inndeling i 12 ulike livsmiljøer samt leveområder for sjeldne og sårbare arter (livsmiljø 13) – se beskrivelse lenger bak i rapporten. Takstområdet er avgrenset til hogstklasse IV og V, samt arealer med antatt stort biologisk mangfold. Ajourførte takstdata har vært registreringsgrunnlag sammen med grunnlagsdata fra Statens Kartverk og tidligere registreringer av biologisk mangfold.

2.4 Rangering og utvalgelse

Bruttoregistreringene er presentert for Veldre Almenning. Bruttoregistreringene er rangert etter miljøverdi, og på dette grunnlaget ble det gjennomført utvalgelse av de områdene som skal være Biologisk viktige områder. Dessuten ble det lagt til områder som tilbys som frivillig vern. Dette er områder som ligger i tilknytning til konsentrerte forekomster av biologisk mangfold. Det ble brukt følgende forvaltningsforslag i Veldre Almenning:

1. Urørt (fri utvikling)
2. Gjensetting av enkelttrær
3. Generelt uttak av et spesielt treslag

2.5 Forvaltning av biologisk viktige områder

Utvalgte biologisk viktige områder framgår av nedenstående liste og er avmerket på vedlagte kart i målestokk 1:10.000. Det er skogeiers ansvar å forvalte disse områdene i henhold til det valgte skjøtselsforslaget.

2.6 Lagring og forvaltning av registreringene

Den enkelte skogeier har opphavsrett til data registrert på sin eiendom. Originaldata lagres digitalt hos Mjøsens planavdeling i minst 20 år. Mjøsen har betalt en del av registreringskostnadene og påberoper seg rett til å bruke dataene til dokumentasjon gjennom Mjøsens sertifiseringssystem. Tilgang til dataene for andre krever skogeiers samtykke.

2.7 Finansiering

Prosjektet er finansiert av Mjøsen Skogeierforening og egenfinansiering fra almenningen.

3 Protokoll fra utvalgsmøtet

Utvalgsmøte for Nes & Veldre allmenninger ble holdt samtidig den 4. februar 2005.

Tilstede:

Allmenningsbestyrer, Knut Sandvold
Skogfullmektig, Frode Schei
Biolog, Erlend Rolstad
Skogsjef Mjøsen, Ole Vestad
Engasjert planlegger, Tommy B Torp

Saksliste:

1. Utvalg Nes Almenning.
2. Utvalg Veldre Almenning.

Saksgang:

1. Nes Almenning

Skogsjefen startet med å presisere hvordan registreringen skal foregå i praksis med en total befarings i h.kl IV og V. Dette ble ikke gjennomført i Nes & Veldre allmenninger hvor det stort sett ble gått på et utvalg hvor det var store sjanser for å finne BVO. Biologen var meget fornøyd med samarbeidet mellom allmenningene og Mjøsen Skogeierforening, befaringen høsten 2004, og måten arbeidet ble utført på. Grunnet lav BVO-prosent (0,6 %) ønsket både biolog og skogsjef at det skulle avsettes restaureringsbiotoper, helst mot elementene hengelav, kontinuitetsskog, gamle trær(furu) og sumpskog med lauv. Dette støttet allmenningen fullt ut.

Vedtak: Figur nummer 7 i Danserdalen utgår. Almeningen skal selv komme med forslag på restaureringsbiotoper innen 2 uker.

2. Veldre Almanning

Som for Nes var det også lav prosent av BVO i veldre (0,4%). Det ble derfor også foreslått restaureringsbiotoper her. Det ble også tatt opp om flere figurer kunne slås sammen til en stor forvaltningsfigur (Bøverlundsmarka), allmenningen stilte seg også svært positive til dette. Frode Schei viste eget videoopptak av forslag til ny restaureringsbiotop, ved figur 9-10 teig 2, dette var en bløt lauvsuksesjon.

Vedtak: Alle figurer vedtaes. 3 figurer på Bøverlund slås sammen. Figur nummer 9-10 i teig 2 lages større med bestand 377.

Nes & Veldre allmenninger inntegner selv sine forslag på kart over begge allmenningene, og sender disse tilbake til Mjøsen på Lillehammer innen 2 uker.

Start møte 0830, slutt 1050.

Tommy B Torp
referent

4 Sammendrag med kommentarer

4.1 Sumtall

Totalareal for eiendommen	41276 dekar
Produktivt skogareal	34389 dekar
Arealer som skal ha fri utvikling	354,4 dekar
Arealer med uttak av gran	16,3 dekar
Arealer hvor man setter igjen enkeltrær	31,6 dekar
Sum biologisk viktige områder	402,3 dekar
Antall biotoper som skal ha fri utvikling	6 biotoper
Antall biotoper som skal forvaltes med gjensetting av enkeltrær	2 biotoper
Antall biotoper som skal forvaltes med uttak av gran	1 biotop
Sum antall biotoper med BVO	9 biotoper
Antall biotoper med buffersoner	2 biotoper
Antall % med BVO av produktivt skogareal	1,2 %

Areal utvalgte miljøfigurer inkluderer arealet av 2 forvaltningsfigurer som er tatt med etter at registreringene ble utført. Disse er overlappende med utvalgte miljøfigurer.

4.2 Areal fordelt på forskjellige hovedlivsmiljøer:

Hovedlivsmiljø	Forvaltes med fri utvikling, målt i dekar	Forvaltes med gjensetting av enkeltrær, målt i dekar	Forvaltes med uttak av gran, målt i dekar	Sum i dekar
Stående død ved	37,5			37,5
Liggende død ved	43,7			43,7
Eldre lauvsuksesjon	95,9	27,8	16,3	140,0
Gamle trær		3,8		3,8
Rik bakkevegetasjon	58,4	27,8	16,3	102,5
Forvaltningsfigur	308,6			308,6
SUM	544,1	59,4	32,6	636,1

I denne tabellen er det en del overlappende arealer (figurer) av de ulike livsmiljøene, slik at summen blir høyere enn reelt BVO-areal. Alle arealene i denne tabellen er med buffersoner.

4.3 Vegetasjonstyper

Treslag	Dekar	%
Røsslyng- og blokkbærskog	4	1
Småbregneskog	44	11
Høgstaueskog	16	4
Gran- og bjørkesumpskog (fattig)	338	84
Sum	402	100

Tabellen viser hvordan biologisk viktige områder er fordelt på vegetasjonstyper. Tabellen har ikke overlappende arealer.

4.4 Kommentarer

Biologisk viktige områder for Veldre Almenning dekker et areal på 402 dekar. Dette utgjør 1,2 % av produktivt skogareal. 58 % av arealet i de utvalgte miljøfigurene har overlappende arealer med flere livsmiljøer. Som man ser av tabellene er det dominans av livsmiljøene eldre lauvsuksesjon og rik bakkevegetasjon. Dette er som regel grøfta myrer som senere er gjengrodd med gran og lauv.

Gran- og bjørkesumpskog er dominerende vegetasjonstype der det er registrert biologisk viktige områder. Det er også registrert en viss andel av småbregneskog. Her er det gjerne en god del død ved.

Berggrunnen i området domineres av fattige sedimentære bergarter. Det er imidlertid innslag av noe kalk (dolomitt).

Arealet i almenningen bærer preg av at det gjennom lang tid er drevet intensivt skogbruk. Gran dominerer med over 75 % av volumet. På de tørreste områdene er det en del furu. Ved siste takst ble det registrert ca 5 % lauv. Det som finnes av lauv er vesentlig bjørk.

Etter registreringene ble det foreslått 2 områder som man avsetter til fri utvikling ved Pankakeholen i Bøverlundsmarka (forvaltningsfigurer). Dette er områder som er rike på grovt lauv og samtidig har god fuktighet.

Vel så viktig som å ta hensyn til de registrerte livsmiljøene, er hensynet til området som gode yngleplasser for vilt, - og da spesielt skogsfugl.

5 OVERSIKT OVER BIOLOGISK VIKTIGE OMRÅDER

Teig	Figur	Bestand berørt	Livsmiljø	Areal	100% overlapp med figur	Vegetasjonstype	Skogbeskrivelse	Forvaltnings- forslag
1	16	67	Liggende død ved	3,4		Fuktig og fattig småbregneskog	90 % gran og 10 % bjørk i grøftet sumpskog. I figuren er det mosaikk mellom blåbær-, småbregne- og storbregneskog. Husk buffersone	Urørt Husk buffersone! Gjennomhogst her
1	17	76	Liggende død ved	2,8		Småbregneskog	Figuren er i et bestand med ca 25 m ³ på daa. Bestanden har mye dødt virkesom er godt spredt i bestanden. Stor bjørk og gamle trær av gran er også registrert men under inngangs-verdi. 70 % gran og 30 % bjørk.	Urørt Husk buffersone! Gjennomhogst her.
1	18	82, 83	Gamle trær	3,8		Tørr og fattig blokkebærskog	Gammel rest etter frøtrestilling, nå gamle trær. 100 % furu i figuren. Boreprøve viser alder over 190 år, men ikke langt nok bor til å måle nøy.	Vedhogst hvor sjeldne og grove trær spares.
2	1	140, 139	Eldre lauvsuksesjoner	16,3		Fattig gran- og bjørkesumpskog	Grøftet gran- og bjørkesumpskog, 60 % bjørk og 40 % gran. Ikke av kjempekvalitet med tanke på dimensjon, men holder til inngangsnivå på BVO. Figuren har potensial for stort biologisk mangfold.	Generelt uttak av gran i figuren.
2	2	140, 139	Rik bakkevegetasjon	16,3	JA Overlapp med figur 1	Fattig gran- og bjørkesumpskog	Grøftet gran- og bjørkesumpskog, 60 % bjørk og 40 % gran. Ikke av kjempekvalitet med tanke på dimensjon, men holder til inngangsnivå på BVO. Figuren har potensial for stort biologisk mangfold.	Generelt uttak av gran i figuren.

Oversikt over biologisk viktige områder fortsetter;

Teig	Figur	Bestand berørt	Livsmiljø	Areal	100% overlapp med figur	Vegetasjonstype	Skogbeskrivelse	Forvaltnings- forslag
2	3	46, 45	Eldre lauksuksesjoner	15,9		Høgstaudeskog	Lauvsuksesjon på grøftet høgstaudeskog. Figuren har mye lauv under inngangsnivå [20cm]. Det er 70 % bjørk og 30 % gran. Figur er omgitt av hogstflater. Tendens til sumpskog.	Urørt
2	4	46, 45	Rik bakkevegetasjon	15,9	JA Overlapp med figur 3	Høgstaudeskog	Lauvsuksesjon på grøftet høgstaudeskog. Figuren har mye lauv under inngangsnivå [20cm]. Det er 70 % bjørk og 30 % gran. Figur er omgitt av hogstflater. Tendens til sumpskog.	Urørt
2	5	401.1	Eldre lauksuksesjoner	11,7	Ja Overlapp med figur 6 og 19	Fattig gran- og bjørkesumpskog	Rest av hkl. 4 mot myr og stor flate. Halvparten gran og bjørk. Grøftet, areal. Figuren har også en del liggende død ved av gran og bjørk. Samt noe stående død ved. Sumpskog.	Urørt
2	6	401.1	Rik bakkevegetasjon	11,7	Ja Overlapp med figur 5 og 19	Fattig gran- og bjørkesumpskog	Rest av hkl. 4 mot myr og stor flate. Halvparten gran og bjørk. Grøftet, areal. Figuren har også en del liggende død ved av gran og bjørk. Samt noe stående død ved. Sumpskog.	Urørt
2	7	401.4	Eldre lauksuksesjoner	7,1		Fattig gran- og bjørkesumpskog	Samme som figur 4-5, men av lavere kvalitet. Grunnet mindre dimensjoner, generelt og ikke liggende død ved i figur, bare i kant.	Urørt
2	8	401.4	Rik bakkevegetasjon	7,1	JA Overlapp med figur 7	Fattig gran- og bjørkesumpskog	Samme som figur 4-5, men av lavere kvalitet. Grunnet mindre dimensjoner, generelt og ikke liggende død ved i figur, bare i kant.	Urørt

Oversikt over biologisk viktige områder fortsetter;

Teig	Figur	Bestand berørt	Livsmiljø	Areal	100% overlapp med figur	Vegetasjonstype	Skogbeskrivelse	Forvaltnings- forslag
2	9	376	Eldre lauvsuksesjoner	23,7		Fattig gran- og bjørkesumpskog	Lauvsuksesjon i hogstklasse 4, 60 % gran og 40 % bjørk. Delvis grøftet areal, men likevel en sumpskog.	Urørt
2	10	376	Rik bakkevegetasjon	23,7	JA Overlapp med figur 9	Fattig gran- og bjørkesumpskog	Lauvsuksesjon i hogstklasse 4, 60 % gran og 40 % bjørk. Delvis grøftet areal, men likevel en sumpskog.	Urørt
2	11	440	Stående død ved	37,5	JA Overlapp med figur 12, 13 og 19	Småbregneskog	70 % gran og 30 % bjørk i hkl.5. Figuren har livsmiljøene eldre lauvsuksesjon, liggende- og stående død ved av bjørk og gran. Vegetasjonstypen varierer fra rik blåbær til små- og storbregne. 4 naturlige oppkommer i nordre del (Uroligsandsbekken). Viltbiotop for fugl og elg. Spredte forekomster av de forskjellige miljøelementene.	Urørt
2	12	440	Liggende død ved	37,5	JA Overlapp med figur 11, 13 og 19	Småbregneskog	70 % gran og 30 % bjørk i hkl.5. Figuren har livsmiljøene eldre lauvsuksesjon, liggende- og stående død ved av bjørk og gran. Vegetasjonstypen varierer fra rik blåbær til små- og storbregne. 4 naturlige oppkommer i nordre del (Uroligsandsbekken). Viltbiotop for fugl og elg. Spredte forekomster av de forskjellige miljøelementene.	Urørt

Oversikt over biologisk viktige områder fortsetter;

Teig	Figur	Bestand berørt	Livsmiljø	Areal	100% overlapp med figur	Vegetasjonstype	Skogbeskrivelse	Forvaltnings- forslag
2	13	440	Eldre lauksuksesjoner	37,5	JA Overlapp med figur 11, 12 og 19	Småbregneskog	70 % gran og 30 % bjørk i hkl.5. Figuren har livsmiljøene eldre lauksuksesjon, liggende- og stående død ved av bjørk og gran. Vegetasjonstypen varierer fra rik blåbær til små- og storbregne. 4 naturlige oppkommer i nordre del (Uroligsandsbekken). Viltbiotop for fugl og elg. Spredte forekomster av de forskjellige miljøelementene.	Urørt
2	14	391.1, 391.2	Eldre lauksuksesjoner	27,8		Fattig gran- og bjørkesumpskog	Eldre lauksuksesjon med 50 % gran. Ligger langs elva Bøvra. Høyt grunnvannspeil. Sumpskog. Bestanden har også noe liggende død ved av gran og bjørk i forskjellige nedbrytningsstadier.	Vedhogst hvor sjeldne og grove trær spares.
2	15	391.1, 391.2	Rik bakkevegetasjon	27,8	JA Overlapp med figur 14	Fattig gran- og bjørkesumpskog	Eldre lauksuksesjon med 50 % gran. Ligger langs elva Bøvra. Høyt grunnvannspeil. Sumpskog. Bestanden har også noe liggende død ved av gran og bjørk i forskjellige nedbrytningsstadier.	Vedhogst hvor sjeldne og grove trær spares.
2	19	379, 380, 440, 401.1, 401.4	Forvaltningsfigur	233,1		Fattig gran- og bjørkesumpskog	Lauvskog med diameter opp mot 30 cm. Sumpskog. Ca 50 % lauv.	Urørt
2	20	377, 379	Forvaltningsfigur	75,5		Fattig gran- og bjørkesumpskog	Lauvskog med diameter opp mot 30 cm. Sumpskog. Ca 50 % lauv.	Urørt